

ARAŞTIRMA

EBELİK ÖĞRENCİLERİNDE MESLEKİ GÜDÜLENME

Zümrüt BİLGİN*

Ayşe Ferda OCAKÇI**

Alınış Tarihi: 03.06.2010

Kabul Tarihi: 19.05.2011

ÖZET

Çalışmanın amacı, Sağlık Yüksekokulu ebelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki tüm Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü öğrencileri, örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden sekiz yüz otuz dört (n=834) öğrenci oluşturmuştur.

Çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ve daha önce geçerlilik ve güvenilirliği sınanmış güdülenme ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 16.00 paket programında; aritmetik ortalama, yüzdelik ve t testlerinden yararlanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 21.45±2.07 yıl olduğu, %69.5'inin düz lise mezunu olduğu, %28.6'sı aile yanında, %40.9'unun ise yurtda kaldığı, %54.3'ünün ilk sırada hemşirelik bölümünü, %17.1'inin ise ebelik bölümünü seçtiği, %65.9'unun kendi isteği ile bölümü seçtiği, %16.7'sinin hala bölüm değiştirmeyi düşündüğü saptanmıştır. Öğrencilerin bölümü kendi isteği ile seçme durumu ile mesleki çalışmalara katılma durumu karşılaştırıldığında aralarındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin içsel güdülenme faktörü güvenilirlik katsayısı alfa değeri ise =.813 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin bölümü seçme nedeni ile bölüm değiştirmeyi düşünmesi karşılaştırıldığında aralarındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, her toplum kendi gözünde mesleklere statü vermekte ve ayrıcalık tanımaktadır. Bu durum eğitim yaşamında mesleki güdülenmeyi ve gelecekte ise mesleki başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: Ebelik; öğrenci; meslek seçimi; motivasyon.

ABSTRACT

The Professional Motivation of Midwifery Students

The aim of the study, midwifery students in Health Sciences to determine the levels of motivation. A questionnaire and motivation scale was used. in the research. 834 students participated in the research among 10 schools in Turkey. The static analysis of data was done with 16:00 SPSS package program, the arithmetic mean, percentages and evaluated with t tests.

Results, the average age of the students were 21.45 and 69.5% graduated from ordinary lycees, 28.6% living with their families and 40.9% in the dormitories 54% of the student preference nursing in the exam of the government and 17.1% preferred midwifery divisions. Sixty-five point nine percent of the participants made their choices by themselves. But 16.7% was trying to change their divisions. The differantion is were found meaningful when preference made by the students compared by the motivation to participate to professional works. The reability confident (Cronbach's alpha) of the motivation scale was found 0.813.

Conclusions every society gives status to the professions. Therefore students wants to be educated in the professions that is perceived as covenant in their society otherwise their successes fails. It is recommended to give social support to the midwifery students while educating in the universities.

Key words: Midwifery; student; choice of profession; motivation.

GİRİŞ

Eğitim, gençlerin topluma sağlıklı bir biçimde uyum sağlamalarını yetenek ve bilgilerini geliştirip davranışlarında istenilen değişikliği yaratmalarını, daha başarılı, üretken ve aranan bireyler olmalarını amaçlar (Memduhoğlu 2009).

Üniversite eğitimi ise; bireylerin eğitim aşamalarından biridir ve onların daha sonraki yaşamlarına yön vermeleri açısından önemlidir.

Günümüzde üniversiteye girişler çoğu kez, istek ve yeteneklerin dışında rastlantı sonucu gerçekleşmektedir. Seçtiği mesleği bilmeden ve istemeden okuyan birey sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu durum bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Sorunların birçoğu öğrenciyi üniversiteye girmeye iten nedenlerden kaynaklanmaktadır. Genellikle üniversiteye

*Marmara Üniversitesi Zeynep Kamil Sağlık Yüksekokulu (Öğr. Gör.) e-posta: zumrutbilgin1@hotmail.com

** Marmara Üniversitesi Zeynep Kamil Sağlık Yüksekokulu (Prof Dr.)

girmeye iten nedenlerden kaynaklanmaktadır. Genellikle üniversiteye girme nedeni olarak bir meslek sahibi olmak, aileden ayrılıp bağımsız olmak ve bir statü sahibi olmak görünürdeki nedenlerden birkaçıdır (Dinç ve ark. 2007, Şirin ve ark. 2008).

Genel olarak meslekleşme, dinamik bir süreçtir. Meslek bireylerin yaşamlarını sürdürmeleri ve bireysel mutlulukların boyutunda önemli bir role sahiptir. Meslek seçimi bireyin çeşitli meslek gruplarından en iyi yapabileceğini düşündüğü faaliyetleri içeren ve kendisinin en üst düzeyde doyum sağlayacağına inandığı bir alana yönelmesidir. Türkiye’de çoğunlukla meslek seçimi, bireyin hızlı değişimleri yaşadığı ve kimliğini bulma krizi içinde bulunduğu ergenlik döneminde gerçekleşir (Dinç ve ark. 2007, Şirin ve ark. 2008, Karadağ ve ark. 2008).

Yaşadığımız yüzyılda teknolojik gelişmeler, demografik değişimler ve bilginin artması hızlı bir şekilde sağlık bakım sistemlerinde ve sağlık eğitiminde de değişimi zorunlu kılmaktadır. Bu hızlı değişim ebelik eğitimi ve mesleğinde de bazı sorunları beraberinde getirmekte ve öğrencilerin mesleksi rollerinde algı karmaşasına neden olup, öğrencilerin mesleki güdülenme davranışını olumsuz yönde etkilemekte ve öğrenim yaşamında bazı yetersizliklere neden olmaktadır. Bugün ebelik bölümü mezunları rol belirsizliği yaşamakta ve kazandıkları kuramsal bilgiyi kendi meslek yaşamlarına yeterince aktaramamaktadır (Büyükkaragöz ve ark. 2009, Sarıkaya ve Khorshid 2009, Alparlan ve Kılıcıgil 2005).

Ebeliğin günümüzdeki vizyonu hem koruyucu, hem de tedavi edici bakımda yeni rollere uyum sağlamayı gerektirmektedir. Yeni rollere uyum sağladığı temel değişken ise bireyin herhangi bir gereksinimini karşılamada duyduğu yoksunluktur. Algılanan yoksunluk bireyi bir şeyler öğrenmeye itmekte ve bireyin harekete geçmesini gerektirmektedir. Bu harekete geçme durumu ise psikolojide güdü (motive) olarak tanımlanmaktadır (İflazoğlu ve Tümkaya 2008).

Literatürde güdülenme ile ilgili değişik tanımlar yapılmaktadır. Güdülenme bireyi bir amaca yönelten, enerji veren ya da harekete geçiren, insanların içinde oluşan fizyolojik, bilişsel ve duyuşsal boyutları da olan bir süreçtir. Güdülenmeye ilişkin kuramlara bakıldığında, harekete geçirici gizil gücün varlığı ve bunun

bazı etkenlerle harekete geçirildiği kabul edilmektedir (Acat ve Köşgeroğlu 2006, Dede ve Yaman 2008).

Dede ve Yaman’ın çalışmalarında (2008) belirttiğine göre Martin ve Briggs güdülenmeyi davranışın uyandırılması, sürdürülmesi ve kontrolünü etkileyen içsel ve dışsal koşulların hepsini içeren yapı olarak tanımlamıştır. İçsel etkenler daha çok öğrenmeye ve başarmaya karşı olan tutumlar, ilgiler, dikkat düzeyi ve kişilik özellikleriyle ilgilidir. Dışsal etkenler ise çok çeşitlidir. İçsel güdülenmede birey gerçekleştirilecek davranışı kendisi için gerekli gördüğünde yaparken, dışsal güdülenmede ise dış uyaranların önem ve gereğine inanmaktadır.

Gelecekte sağlık ekibinin birer üyesi olacak ebelik öğrencilerinin bilinçli meslek seçimi yapmaları mesleki güdülenmeleri açısından önemlidir. Günümüz koşulları ve toplumun değişen sağlık beklentilerini hedefi doğrultusunda öğrencilerin öğrenme sürecine içtenlikle katılımını sağlamak, akademik ve sosyal yaşam alanlarındaki başarılarını en üst düzeye çıkarmaktır (Acat ve Köşgeroğlu 2006). Bu araştırma Türkiye’de bulunan sağlık yüksekokulları ebelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı olan bu araştırmanın evrenini Türkiye’deki Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümünde öğrenim gören tüm öğrenciler, örneklemini ise; araştırmaya katılmayı kabul eden ve soruları eksiksiz yanıtlayan sekiz yüz otuz dört (n=834) öğrenci oluşturmuştur.

Çalışmada, araştırmacılar tarafından literatür bilgisine dayanarak geliştirilen 27 sorudan oluşan bir anket formu ile daha önce geçerlilik ve güvenilirliği Acat ve Köşgeroğlu’nun yaptığı “Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği” kullanılmıştır (Acat ve Köşgeroğlu 2006).

Güdülenme (Motivasyon) Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (GKS) Acat ve Köşgeroğlu (2006) tarafından hazırlanan ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach’ın alfa katsayısı) katsayısı 0.82 olarak bildirilmiştir. Çalışmamızda ise Cronbach’s alfa katsayısı 0.81 olarak saptanmıştır. Ölçek güvenilirliğinin değerlendirmesinde Nunnaly (1978) tarafından bildirilen Cronbach’s alfa ölçütü olarak en düşük 0.7 alındığında ölçek

güvenilirliğinin yeterli olduğu anlaşılmıştır. Ölçek orijinalinde 3 alt boyuttadır; “içsel güdülenme” alt ölçeği 11 madde, “olumsuz güdülenme” alt ölçeği 8 madde ve “dışsal güdülenme” alt ölçeği ise 5 maddeden oluşmaktadır (Acat ve Köşgeroğlu 2006, Gençay ve Gençay 2007).

Veriler, öğretim elemanları gözetiminde ders saati içerisinde öğrenciler tarafından doldurularak elde edilmiştir.

Çalışma 2008-2009 yılları arasında çalışmaya destek veren on sağlık yüksekokulunda yapılmıştır.

Araştırma öncesi tüm sağlık yüksekokullarıyla yazışmalar yapılmış, gerekli izinler alındıktan sonra formlar gönderilmiştir. Araştırma on sağlık yüksekokulunda eğitim gören, çalışmaya katılmaya gönüllü 834 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Veri Analizi

Anket sonucunda elde edilen veriler, SPSS 16 paket programı kullanılarak analiz

edildi. Verilerin analizi için, aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdesel oranları hesaplanarak, ölçeğin orijinalinde belirtilen faktörler arasında anlamlı farkların oluşup oluşmadığı araştırıldı. İstatistiksel değerlendirmede ise $p < 0.05$ düzeyi anlamlı kabul edilmiştir. (Dişçi 2008, Özdamar 2002).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Eğitim bireyin davranışlarında istenilen değişiklikler oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır (Şirin ve arkadaşları 2008). Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının $X=21.45 \pm 2.07$ yıl olduğu, en küçüğünün 18 en büyüğünün ise 36 yaşında olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı incelendiğinde de birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin araştırmaya katılmaya daha istekli oldukları görülmüştür.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı (n=834)

Tanıtıcı Özellikler	Değişkenler	Sayı	%
Yaşanılan Yer	Köy	86	10.3
	Kasaba	117	14.0
	Şehir	631	75.7
Aile Tipi	Geniş aile	139	16.7
	Çekirdek aile	677	81.2
	Parçalanmış aile	18	2.2
Kardeş Sayısı	1-2 kardeş	233	27.9
	3-4 kardeş	425	51.0
	5 ve üstü	176	21.1
Barınma Ortamları	Ailesiyle birlikte	239	28.6
	Akraba yanı	23	2.8
	Yurt	341	40.9
	Öğrenci evi	211	25.3
	Diğer	20	2.4
Algılanan Ekonomik Durum	Kötü	35	4.2
	Orta	593	71.1
	İyi	199	23.9
	Çok iyi	7	0.8

Araştırmaya katılan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı Tablo 1 de verilmiştir. Öğrencilerin %75.7'inin kentte yaşadığı, %16.7'sinin geniş aile yapısına sahip olduğu, %21.1'inin dört ve üzeri kardeşe sahip olduğu, %40.9'unun yurttan barındığı, %2.4'ünün evli olduğu ve %71.1'inin ekonomik durumunu orta düzey algıladıkları saptanmıştır.

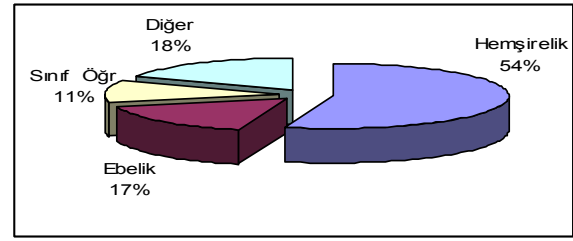
Öğrencilerin büyük çoğunluğunun kentsel yaşamdan geldiği, yüzde yetmişinden fazlasının iki ve daha fazla kardeşe sahip olduğu ve sağlık yüksekokullarını daha çok orta gelir grubu aile çocuklarının seçtiği düşünülmüştür. Öğrenci annelerinin %2.4'ünün üniversite mezunu, %93.7'sinin ev hanımı olduğu, babalarının ise %10.6'sının üniversite mezunu, %11.3'sinin çiftçi olduğu saptanmıştır.

Anne ve babaların eğitim durumlarındaki farklılık ülkemizdeki genel durumu yansıtmaktadır. Kardeş sayısı ile öğrencinin mezun olduğu lise arasında ileri düzeyde anlamlı fark saptanmıştır ($X^2=20.65$ sd:6 $p<0.01$).

Birey için meslek, yeteneklerini kullanma, kendini gerçekleştirme ve geliştirme yoludur. Meslek seçimi, gençlerin yaşamlarındaki en önemli kararlarından birisidir. Bireyin bu karar sürecinde etkilendiği bir dizi değer yargısı, ilgi ve inançları söz konusudur. Birey meslek seçimi yaparken belli bir çalışma ortamı ve yaşam biçimini de seçmiş olur (Yanikkerem ve ark. 2004, Genç ve ark. 2007).

Ebelik bölümü öğrencilere ebelik mesleğini kazandırmayı amaçlayan örgün bir eğitim programıdır.

Çalışmamızda öğrencilerin meslek seçimi incelendiğinde %54.3'ünün hemşireliği, %17.1'inin ise ebeliği seçtiği belirlenmiştir. Dinç ve arkadaşları (2007) öğrencilerin %57.7'si ilk 3 tercihi içinde hemşirelik mesleğini seçtiğini belirtmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin Meslek Seçimi Sıralaması

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun istemeden ebelik seçimi yaptıkları, toplumsal bakışın ve mesleki statünün meslek seçiminde etkili olduğu söylenebilir.

Üniversite eğitimine başlamak bireye güven ve sorumluluk kazandırır. Bu dönemde öğrenci, bağımsız düşünme becerisini geliştirir, kendi yaşamında daha fazla sorumluluk alır ve uygular. Meslek seçimi, bireyin çeşitli meslek gruplarından en iyi yapabileceğini düşündüğü faaliyetleri içeren ve kendisinin en üst düzeyde doyum sağlayacağına inandığı bir alana yönelmesidir (Dinç ve ark. 2007).

Tablo 2. Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin Dağılımı (n=834)

Meslek Seçimi ile İlgili Veriler	Değişkenler	Sayı	%
Öğrencinin Mezun Olduğu Okul	Anadolu lisesi	54	6.5
	Süper lise	162	19.4
	Düz lise	580	69.5
	Meslek lisesi	38	4.6
Meslek Seçimine Karar Verme	Kendi Kararı	550	65.9
	Aile Kararı	284	34.1
Kaçıncı Sınavdan Sonra Bölümü Seçtiği	1. Seçme	169	20.3
	2. Seçme	361	43.3
	3. Seçme	250	30.0
	4 ve üzerinde	54	6.5
Sağlık Personeli Yakınının Varlığı	Var	466	55.9
	Yok	368	44.1
Bölüm Değiştirme Düşünme	Evet	139	16.7
	Hayır	695	83.3

Öğrencilerin meslek seçimini etkileyen etmenlerin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. Çalışmamızda, öğrencilerin mezun oldukları okulların dağılımı incelendiğinde %69.5'nin düz lise, %4.6'sının meslek lisesinden ve mezun olduğu saptanmıştır. Dinç ve arkadaşları (2007) çalışmasında öğrencilerin % 81'i düz lise, %6.9'u sağlık meslek lisesi mezunu olduğunu belirtmiştir. Yiğit ve arkadaşları ise (2007) çalışmalarında öğrencilerin %58'inin düz lise mezunu olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin

çoğunun düz liseden mezun olması, sağlık meslek lisesi mezunlarının ise çok azının bu okulları seçtikleri ve/veya seçemediklerini düşündürmüştür.

Öğrencilerin yalnızca %65.9'unun kendi isteği ile mesleki seçimi yaptığı, %20.3'ünün ilk girdiği öğrenci seçme sınavı (ÖSS) sonrası meslek seçimi yaptığı, %55.9'unun sağlık personeli yakını olduğu ve %16.7'sinin ise hala bölüm değiştirmeyi düşündüğü saptanmıştır. Sarıkaya ve Khorshid (2009) çalışmalarında

öğrencilerin %33.8'inin meslekle ilgili olumlu görüşleri olduğunu, %18.2'sinin başkalarının önerisi üzerine, %27.4'ünün çaresizlik duyguları yaşadığından, %20.7'sinin ise mesleğin avantajından dolayı mesleği seçmiştir. Yanikkerem ve arkadaşları (2004) çalışmasında üniversitede hemşire, ebe ve sağlık memurluğu okuyan öğrencilerin; mesleği tanıması, mesleğe duyulan özel ilgi, ÖSS puanının düşük olması, ailenin ekonomik durumu, öğretmen ve arkadaş önerisi, kariyer sahibi olma isteği nedeniyle bu mesleği seçtiğini belirtmiştir.

Bireyin meslek seçimini çeşitli faktörlerin etkisinde yaptığı, ailenin etkisinin önemli olduğu ve bu durum meslek seçiminde bireyin tam yetkili olmadığını düşündürmektedir.

Bölüm değiştirme düşüncesi en çok bir ve ikinci sınıflarda olduğu son sınıf

öğrencilerinin ise yalnızca %8.3'ünün bölüm değiştirmeyi düşündüğü görülmüştür. Sınıf düzeyi ile bölüm değiştirme düşüncesi arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=20.97$, Sd:3, $p<0.001$). Ebelik programına devam eden öğrencilerin bir kısmının hala bölüm değiştirmeyi düşünmelerinin neden ya da nedenlerinin olduğu düşünülmüştür.

Öte yandan, sosyo-ekonomik durum ve ailenin meslek seçimindeki etkisi büyüktür. Öğrencilerin algıladıkları ekonomik durum ile bölüm değiştirme düşünceleri arasındaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır ($X^2=8.40$, Sd:3, $p<0.05$). Bölüm değiştirmeyi en çok orta ekonomik durumda olan öğrenciler düşünmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Bölümü Seçme Nedeni İle Bölümü Değiştirme Düşüncesinin Karşılaştırılması

Bölümü Seçme Nedeni	Bölüm Değiştirmeyi Düşünme				
	Evet		Hayır		Toplam
	Sayı	%	Sayı	%	
Ailenin isteği	38	19.8	154	80.2	192
Kolay iş bulma	22	9.8	203	90.2	225
ÖSS'ye tekrar girmemek	28	17.2	135	82.8	163
Puanın bölüme yetmesi	25	16.7	125	83.3	150
Diğer	10	9.6	94	90.4	104
Toplam	123	14.7	711	85.3	834

Öğrencilerin bölümü seçme nedenine göre bölüm değiştirmeyi düşünmesi karşılaştırıldığında aralarındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($X^2=11.68$ Sd:4 $p<0.01$) (Tablo 3).

Sarıkaya ve Khorshid (2009) çalışmalarında öğrencilerin %59.3'ünün halen kayıtlı oldukları fakülteyi /yüksekokulu isteyerek, %11.5'inin istemeyerek ve %29.2'sinin ise kısmen isteyerek seçtiklerini saptamıştır. Dinç ve arkadaşları (2005) öğrencilere hemşirelikle ilgili düşüncelerini sorduğunda genel olarak %70.7'si olumlu, %29.3'ü olumsuz düşündüklerini belirlemişlerdir.

Yiğit ve arkadaşları (2007) çalışmalarında ise; öğrencilerin %78.1'inin hemşirelik bölümünü seçtiği için mutlu olduğunu ifade ederken, %21.9'unun pişman olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin bölümü kendi isteği ile seçme durumu ile mesleki çalışmalara katılma durumu arasındaki fark ileri düzeyde anlamlı bulunmuştur ($X^2=6.63$ Sd:1 $p<0.01$). Çalışmada, kendi isteği ile bölüm seçimi yapmış olanların mesleki çalışmalara katılma durumu karşılaştırıldığında kendi isteği ile seçim yapanların %77.1'inin mesleki çalışmalara katıldığı belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin Bölümü Kendi İsteği İle Seçme Durumu İle Mesleki Çalışmalara Katılma Durumunun Karşılaştırılması

Bölümü Kendi Seçme Durumu	Mesleki Çalışmalara Katılma Durumu				Toplam Sayı
	Katılıyor		Katılmıyor		
	Sayı	%	Sayı	%	
Evet	425	77.1	126	22.9	551
Hayır	195	68.9	88	31.1	283
Toplam	620	74.3	214	25.7	834

Çalışmamızda içsel güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizinin güvenirlik katsayısı alfanı .840, dışsal güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizinin güvenirlik katsayısı alfanın .662 ve olumsuz güdülenme faktörünün iç tutarlılık analizinin ise güvenirlik katsayısı alfanın ise .769 olduğu saptanmıştır.

Karaoğlu ve arkadaşları (2007) çalışmalarında öğrenciler, en çok mesleklerin “insana yardım” etme özelliği nedeniyle motive olduklarını belirtmişlerdir (%61.8). Öğrencilerin güdülenmesini en çok engelleyen mesleki özellikler sırayla “toplumun olumsuz tutumu/mesleğin düşük statüsü (%59.5), ve görev, sorumluluk ve istihdam konularında belirsizlik (%59.3) olarak bildirilmiştir (Karaoğlu ve ark. 2007). Gençaylar’ın belirttiğine göre (2007) Ryan ve Stiller öğrencinin öğrenim istekliliği açısından içsel

güdülenmenin yüksek olması gerektiğini belirtmiştir. Öğrencilerin mesleki güdülenmelerinin yükseltilmesinde onları güdeleyecek dışsal güdülenme kaynaklarının da iyi bilinmesi ve bu dışsal kaynakların içsel güdülenmeye dönüştürülebilmesi önem taşımaktadır (Gençay ve Gençay 2007). Lin ve Mc Keachie (1999) dışsal motivasyon ve içsel motivasyonun eğitim üzerindeki etkisi konusunda yaptıkları araştırmada, orta seviyede dışsal güdülenme yüksek düzeydekenden daha iyi olduğunu ve orta düzeyde dışsal güdülenmeye ve yüksek düzeyde içsel güdülenmeye sahip olan öğrencilerin, düşük veya yüksek düzeydeki dışsal güdülenmeye sahip olanlardan akademik başarılarının daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir (Gençay ve Gençay 2007).

Tablo 5. Bölümü Kendi İsteği İle Seçme Durumu İle Mesleki Güdülenme Düzeyinin Karşılaştırılması

	X ²	p
Ebelik mesleği toplumda kabul görmemi sağlayacak.	26.728	<.000
Aldığım eğitim daha çok insana ulaşmamı sağlayacak.	12.357	<.0.05
Aldığım ebelik eğitimi kariyerim açısından yükselmemi sağlayacak.	26.523	<.000
Beklentilerim doğrultusunda gerçekleşecek bir eğitim-öğretim süreci öğrenme konusundaki istekliliğimi artırır.	15.007	<.0.05
Öğrendiğim bilgi ve becerileri kullanacağımı bilmek beni daha da motive ediyor.	20.020	<.000
Ebelik eğitimi almamın benim yaşam kalitemi artıracığına inanıyorum.	29.071	<.000
Gelecekte ebelik mesleğinin vazgeçilmez bir meslek olarak yerini alacağına inanıyorum.	39.278	<.000

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bölümü kendi isteği ile seçen öğrencilerin; daha iyi motive olduğu, öğrendiği bilgi ve becerileri daha iyi kullandığı, mesleki çalışmalara daha çok katıldığı, kariyer açısından umutlu olduğu ve ebelik mesleğini gelecekte vazgeçilmez bir meslek olarak yerini alacağını düşünmektedir.

Bireyin kendini değerli hissetmesi, yeteneklerini, bilgisini ve becerilerini ortaya koyabilmesi ve başarılı olması, toplum içinde kabul görmesi gibi etmenlerin oluşmasında doğru meslek seçiminin yapılmasını gerektirmektedir.

Üniversiteye girecek öğrencilere, mesleklere yönelik ciddi tanıtım programları yapılmalı,

Mesleği seçen öğrencilerin meslek hakkındaki olumsuz yargılarının giderilmesi için nitelikli rehberlik-danışmalık hizmetleri verilmeli,

Meslek seçimi yapmış adayların, mesleki güdülemeyi esas alan bir eğitim sistemi ile öğrenme sürecine içtenlikle katılmaları sağlanmalı,

Öğrenci ebelere mezuniyetten sonraki çalışma alanları tanıtılarak, mesleğe farklı

alanlardan bakış acısı kazandırılmalı ve hedeflerini belirlemede yardımcı olunmalı,

Tüm sağlık yüksekokulları fakülte olmalı ve birinci sınıfta ortak temel meslek dersleri okutulmalı sonra bölüm seçimi yapılabilirmeli,

Sonuç olarak meslek seçimi yapmış ebe adaylarının akademik ve sosyal yaşamdaki başarılarının en üst düzeye çıkartılması hedeflenmelidir.

KAYNAKLAR

Acat MB, Köşgeroğlu N. Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği. *Anatolian Journal of Psychiatry* 2006; 7(4): 204-210.

Alparlan T, Kılçgil E. Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo Kültürel Yapı-Meslek Seçimi İlişkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi* 2005; 3(1): 17-26.

Büyükkaragöz SS, Sünbül AM, Kesici Ş. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yetenek ve İlgi Düzeyleri İle Üniversite Seçme Sıralaması Arasındaki İlişkiler. 2009; Online Makale (erişim tarihi 10.12.2009).

Çakmak EK, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Büyüköztürk Ş, Demirel F. İlköğretim İkinci Kademe ve Lise Öğrencilerinin Ders ve Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenme Stratejileri ve Güdülenme Düzeylerinin Belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2008; 5(1): 1-27.

Dede Y, Yaman S. Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* 2008; 2(1): 19-37.

Dinç S, Kaya Ö, Şimşek Z. Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği Hakkındaki Bilgi, Düşünce ve Beklentileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007; 10(1): 1-9.

Dişçi R. Temel ve Klinik Biyoistatistik. 1. Baskı. İstanbul: Medikal Yayıncılık Bilimsel Eserler Dizisi; 2008.

Genç G, Kaya A, Genç M. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkiyen Faktörler. *İNÖNÜ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007; Güz 8(14): 49-63.

Gençay ÖA, Gençay S. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. <http://www.sosyalbil.selçuk.edu.tr>. Online Makale 2007; (erişim tarihi 10.12.2009).

İflazoğlu A, Tümkaya S. Öğretmen Adaylarının Güdülenme Düzeyleri ile Drama Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2008; 23 (1): 61-73.

Karadağ G, Güner İ, Çuhadar D, Uçan Ö. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* 2008; 3(7): 29-42.

Karaoğlu L, Çelebi E, Pehlivan E. Nursing, Midwifery and Health Officer Programs Undergraduate Students' Attitudes towards Their Future Career: Motivating /Demotivating Professional Characteristics and Career Preferences. *İNÖNÜ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2007;14(4): 219-225.

Memduhoğlu HB, Tanhan F. Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/187>. Online Makale (erişim tarihi 10.12.2009).

Nunnaly JC. Psychometric Theory. 2 nd ed. New York: McGraw-Hill; 1978.

Özdamar K. Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi. 4. Baskı. Eskişehir: Kaan Kitapevi; 2002.

Öztürk O. Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. 10. Basım. Ankara: Feryal Matbaası; 2004. p.43-49.

Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Bahar* 2009; 7(2): 393-423.

Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar Ç, Çoban A. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi* 2008; 83: 69-75.

Yanikkerem E, Altıparmak S, Karadeniz G. Gençlerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler ve Benlik Saygıları: Manisa Sağlık Yüksekokulu Örneği. *Hemşirelik Forumu* 2004; 7(2): 60-67.

Yılmaz H, Çavaş PH. Reliability and Validity Study of the Students' Motivation toward Science Learning (SMTSL) Questionnaire. *Elementary Education Online* 2007; 6(3): 430-440.

Yiğit R, Esenay FI, Derebent E. Türkiye'de Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Profili. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007; 11(3): 1-12.